

K ๔๕๒๐๒๒๐๒ : สาขาวิชาภาษาไทย

คำสำคัญ : การแก้ปัญหาของตัวละคร / วรรณคดีสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น

จันทร์สุดา ไชยประเสริฐ : ความขัดแย้งในวรรณคดีไทยสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น (รัชกาลที่ ๑-๓) : การเผชิญปัญหาและการแก้ปัญหาของตัวละคร (CONFLICTS IN THAI LITERATURE IN EARLY RATTANAKOSIN PERIOD (RAMA 1-3) : PROBLEM COPING AND SOLVING OF THE CHARACTERS) อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ : ผศ. ชุมสาย สุวรรณชมภู. ๓๙๔ หน้า. ISBN 974-11-6244-8

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาการเผชิญปัญหาและการแก้ปัญหาของตัวละคร ซึ่งจะทำให้เห็นแนวคิด ค่านิยม และความเชื่อในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น โดยพิจารณาจากความขัดแย้งในวรรณคดีสำเร็จอารมณ์สมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น จำนวน ๑๖ เรื่อง ได้แก่ ดาหลัง รามเกียรติ์ อุณรุท อิเหนา สังข์ทอง ไกรทอง คาวี มณีพิชัย ไชยเชษฐ์ สังข์ศิลป์ชัย พระอภัยมณี โคบุตร ลักษณะวงศ์ สิงห์ไกรภพ ขุนช้างขุนแผน และกาگی ผู้ศึกษาได้ใช้ทฤษฎีความขัดแย้งทางวรรณคดีศึกษาวิเคราะห์ความขัดแย้งโดยศึกษาประเภทของความขัดแย้ง บุคคลที่เกิดความขัดแย้ง สาเหตุที่เกิดความขัดแย้ง และใช้ทฤษฎีการเผชิญปัญหาและแก้ปัญหาทางจิตวิทยาศึกษาลักษณะและวิธีการแก้ปัญหความขัดแย้งของตัวละคร

ผลการศึกษาพบว่า ความขัดแย้งที่ปรากฏมากที่สุดเรียงตามลำดับ ได้แก่ ความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ มนุษย์กับตนเอง มนุษย์กับสิ่งเหนือธรรมชาติ มนุษย์กับสังคมและมนุษย์กับธรรมชาติ โดยความขัดแย้งทั้งหมดต่างเป็นปัญหาที่ทำให้ตัวละครเกิดการเผชิญปัญหาและแก้ปัญหา

ส่วนการเผชิญปัญหาและการแก้ปัญหาของตัวละครพบว่า การเผชิญปัญหา มี ๓ แบบ เรียงตามลำดับที่ปรากฏมากที่สุด ได้แก่ การเผชิญปัญหาแบบมุ่งแก้ปัญหา การเผชิญปัญหาแบบมุ่งประเมินสถานการณ์ และการเผชิญปัญหาแบบมุ่งปรับอารมณ์ วิธีการแก้ปัญหาที่พบมากที่สุด คือ การใช้วาจา นอกจากนี้ยังปรากฏวิธีการแก้ปัญหาอื่นๆ คือ การใช้กำลัง การขอความช่วยเหลือจากบุคคลอื่น การใช้ไสยศาสตร์ การนั่งเฉย และการพึ่งศาสนา

จากการศึกษาความขัดแย้ง การเผชิญปัญหา และการแก้ปัญหาของตัวละครพบว่าได้สะท้อนแนวคิดทางสังคม เรื่องปิตาธิปไตย เรื่องเทวราชา เรื่องอาวสุ และเรื่องศักดิ์ศรี และแนวคิดทางศาสนา เรื่องกรรม และเรื่องธรรมะย่อมชนะอธรรม นอกจากนั้นแล้วยังได้สะท้อนค่านิยมและความเชื่อ ได้แก่ ค่านิยมด้านการเมืองการปกครอง ด้านประเพณี ด้านการศึกษา ด้านเศรษฐกิจ ด้านเพศสถานะ ด้านคุณธรรมจริยธรรม และความเชื่อเรื่องสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เรื่องโหราศาสตร์ เรื่องไสยศาสตร์ เรื่องโชคลาง เรื่องทางพุทธศาสนา และเรื่องการเสี่ยงทาย

ภาควิชาภาษาไทย

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา ๒๕๔๙

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์.....

K 45202202 : MAJOR : THAI

KEY WORD : PROBLEM SOLVING OF THE CHARACTERS / PROBLEM COPING / THAI LITERATURE
IN EARLY RATTANAKOSIN PERIOD

JANSUDA CHAIPRASERT : CONFLICTS IN THAI LITERATURE IN EARLY RATTANAKOSIN
PERIOD (RAMA 1-3) : PROBLEM COPING AND SOLVING OF THE CHARACTERS. THESIS ADVISOR
: ASST. PROF. CHOOMSAI SUWANCHOMPOO. 394 pp. ISBN 974-11-6244-8

This study aims to study problem coping and solving of the characters in order to see ideas, values and beliefs in early Rattanakosin period, from the reign of King Rama I to the reign of King Rama III, by considering conflicts in 16 romance : Dalang, Ramakian, Unnarut, Inao(Aenang), Sangthong, Kraithong, Khawee, Maneepichai, Chaiyachet, Sangsinchai, Pra-Aphaimanee, Khobut, Laksanawong, Singhakraiphop, KhunChang-KhunPhaen and Kakee. Literary theory of conflicts is used to analyse conflicts in terms of classification, people and causes, and psychological theories of problem coping and solving for the methods of problem solving of characteristics.

It is found that the most frequently-occurred conflicts are man against man, man against himself, man against supernature, man against society, and man against nature, respectively. All of the conflicts are problems that cause coping behavior and problem solving of the characters.

There are 3 characteristics of coping behavior appearing most frequently : problem-focused coping, appraisal-focused coping and emotion-focused coping, respectively. The most frequently used way of problem solving is rhetorical speech. Other ways are magical power, religious faith, force, asking for a favour from others and neglecting.

Analysing the conflicts, coping behavior and problem solving, it is found that they reflect social thoughts, namely, patriarchy, divinity of kings, seniority and dignity, as well as the religious thoughts about virtue overcoming evil. Moreover, they reflect 6 values : on politics, tradition, education, economy, gender and morals, and also 6 beliefs : sacred things, astrology, superstition, omens, Buddhism beliefs, and casting lots.

Department of Thai

Graduate School, Silpakorn University

Academic Year 2006

Student's signature.....

Thesis Advisor' s signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงได้เพราะความกรุณาของผู้ช่วยศาสตราจารย์ชุมสาย สุวรรณชมภู อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำ ตลอดจนสละเวลาตรวจแก้ ด้วยความห่วงใย เอาใจใส่และให้กำลังใจผู้วิจัยอย่างดีเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณและขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณคณะกรรมการผู้ตรวจสอบวิทยานิพนธ์ คือ ศาสตราจารย์ ดร. กุสุมา รัชมนณี ดร. สมชาย สำเนียงงาม และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สายวรุณ น้อยนิมิตร ที่กรุณาให้คำแนะนำให้เป็นประโยชน์ และสละเวลาตรวจแก้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นอย่างดี

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มณีปิ่น พรหมสุทธิรักษ์ และ อาจารย์ วิรัช ศิริวัฒนะนาวิณ ที่กรุณาให้คำแนะนำและช่วยตรวจแก้บทคัดย่อภาษาอังกฤษให้เป็นอย่างดี

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร และคณาจารย์ภาควิชาภาษาไทย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ที่ประสิทธิ์ประสาทความรู้ให้ผู้วิจัย ทำให้ผู้วิจัยเกิดความรักและสนใจภาษาและวรรณคดีไทย กระทั่งผู้วิจัยประสบความสำเร็จในวันนี้ ทั้งยังคอยให้คำปรึกษาแนะนำและถามไถ่ความก้าวหน้าของวิทยานิพนธ์มาโดยตลอด

ขอขอบคุณครอบครัวมุสิกรักษ์ทุกคนที่ให้ความห่วงใย ดูแล และให้ความสะดวกสบาย ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆตลอดการทำวิจัย

ขอขอบคุณ คุณเกศราพร มากจันทร์ คุณพรทิพย์ ครามจันทร์ คุณมัชฌิมา วีระศิลป์ คุณณัฐกาญจน์ นาคนวล คุณไศรยา วิมลสถิตย์พงศ์ คุณฐิติพร ศรีมงคละ พี่และเพื่อนที่คอยให้กำลังใจ ให้คำแนะนำและช่วยเหลือด้วยดีเสมอมา และขอขอบคุณ คุณสุกัญญา จันทวงศ์ คุณประภาวดี มุสิกรักษ์ และคุณจินตนา ไชยประเสริฐ ที่ให้คำแนะนำและเอื้อเฟื้อในด้านการจัดพิมพ์วิทยานิพนธ์

ท้ายที่สุดนี้ ความภาคภูมิใจและความสำเร็จในวันนี้เกิดขึ้นได้เพราะความรัก ความกรุณาของพ่อและแม่ ลูกขอกราบขอบพระคุณ พ่อและแม่ที่เสียสละทั้งกำลังกาย กำลังทรัพย์เพื่อสนับสนุน ส่งเสริมให้ลูกได้มีโอกาสทางการศึกษามาจนทุกวันนี้ และหากคุณูปการใดๆที่จะเกิดขึ้นจากความสำเร็จนี้นี้ ผู้วิจัยก็ขอมอบให้ นางชนแก้ว ก้อนศรี ยายที่ผู้วิจัยยังไม่มีโอกาสได้ตอบแทนได้ ไปอยู่ในวิมุตติภาพ